

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 435/2013-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť A. L., B., a Ing. P. L., B., zastúpených obchodnou spoločnosťou A., Z., v mene ktorej koná advokát JUDr. M. U., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva Ing. P. L. na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo/8/2012 z 26. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. L. a Ing. P. L. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2013 faxom a 12. júna 2013 poštou doručená sťažnosť A. L. (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“) a Ing. P. L. (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“ alebo spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a

základného práva sťažovateľa v 2. rade na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 MCdo/8/2012 z 26. februára 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Predmetom konania vedeného pred všeobecnými súdmi bol návrh sťažovateľov, ktorým sa proti odporcovi (Ing. M. V., Ing. J. R., a JUDr. Ľ. P.) domáhali určenia, že dohoda z 12. apríla 2002 *„nie je exekučným titulom, nie je rozhodcovským nálezom, nie je zmierom, je nezákonná, neplatná a nevykonateľná a navrhovateľov nezaväzuje“*. Zatiaľ čo Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 12 C/42/2006-259 zo 7. mája 2010 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) návrhu vyhovel a Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 16 Co/232/2010-298 z 9. decembra 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu potvrdil, najvyšší súd v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu v potvrdzujúcom prvom výroku týkajúcom sa veci samej a v závislom druhom a štvrtom výroku týkajúcom sa trov konania, ako aj rozsudok okresného súdu v jeho prvom výroku vo veci samej a v závislom štvrtom výroku týkajúcom sa trov konania, a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovatelia v sťažnosti tvrdia, že pokiaľ porušovateľ mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora v danej veci pripustil, konal tak v rozpore s ústavnými princípmi, so zákonom, ako aj ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu a poukazujú pritom na právne vety obsiahnuté v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 185/09 či uznesení sp. zn. PL. ÚS 57/99, z ktorých vyplýva nevyhnutnosť zachovania princípu právnej istoty a dodržania všetkých podmienok prípustnosti mimoriadneho dovolania. Sťažovatelia sú toho názoru, že pokiaľ podnecovateľ mimoriadneho dovolania nevyužil všetky prostriedky ochrany svojho práva tým, že proti rozhodnutiu druhostupňového súdu mimoriadny opravný prostriedok nepodal, hoci mu v tom nebránili závažné dôvody, právna istota sťažovateľov spoliehajúcich sa na záväzné a nezameniteľné súdne rozhodnutie už nemôže byť narušená inštitútom mimoriadneho dovolania. V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú aj na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva súvisiacu s čl. 6 ods. 1 dohovoru tvrdiac, že podaním *„podnetu na mimoriadne dovolanie, sa Ing. R. len účelovo*

snažil o dosiahnutie nového prejednávania a rozhodnutia vo veci, čím inštitút mimoriadneho dovolania v skutočnosti zneužil, keďže vo veci sa ani nepokúsil podať dovolanie ako účastník. Keďže porušovateľ pripustil podanie mimoriadneho dovolania a vyhovel mu tým, že zrušil rozhodnutia prvostupňového a druhostupňového súdu, zmaril podľa nášho názoru celé súdne konanie, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata. Porušovateľ tak prispel podľa nášho názoru k vytvoreniu stavu právnej neistoty, kedy sa my ako účastníci súdneho konania ukončeného právoplatným rozhodnutím nemôžeme spoliehať na nemennosť a nedotknuteľnosť takéhoto právoplatného rozhodnutia, a to len z dôvodu odlišného hodnotenia skutkového stavu a odlišných právnych záverov podnecovateľa mimoriadneho dovolania ako druhého účastníka konania, oproti skutkovému a právnemu posúdeniu vyslovenému súdom v rámci riadneho konania.“.

V argumentácii sťažnosti sťažovatelia taktiež uvádzajú, že najvyšší súd okrem iných pochybení svojim procesným konaním sťažovateľovi v 2. rade odňal možnosť konať pred súdom a porušil základné právo na rovnosť účastníkov konania zaručené čl. 47 ods. 3 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vychádzajú pritom z názoru, že najvyšší súd sťažovateľovi v 2. rade mimoriadne dovolanie do vlastných rúk nedoručil, tak ako to vyžaduje § 243i ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). V čase, keď najvyšší súd vykonával doručovanie aj náhradné doručovanie mimoriadneho dovolania, sa totiž sťažovateľ v 2. rade nezdržoval v mieste doručenia, čo má potvrdzovať čestné vyhlásenie osoby, u ktorej sa v tom čase sťažovateľ v 2. rade nachádzal. Aj keď sťažovateľ v 2. rade mal podaním zo 14. júna 2012 žiadať o opätovné zaslanie mimoriadneho dovolania, najvyšším súdom mu mimoriadne dovolanie nemalo byť doručené, z čoho odvodzuje, že sťažovateľ v 2. rade nemal možnosť oboznámiť sa s obsahom mimoriadneho dovolania a ani sa k nemu vyjadriť. Sťažovatelia sú toho názoru, že „*uvedeným postupom porušovateľ porušil jednu z požiadaviek spravodlivého súdneho procesu, a to kontradiktórnosť konania, pretože sťažovateľovi 2 nebolo umožnené zaujať stanovisko k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora“.*

V tretej podstatnej námietke sťažovatelia nesúhlasia s názorom najvyššieho súdu, že v posudzovanej veci chýbal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pričom výklad a aplikáciu platných právnych predpisov najvyšším súdom považujú za arbitrárnu

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„Základné právo sťažovateľky A. L... a sťažovateľa Ing. P. L... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 4 M Cdo 8/2012 zo dňa 26. 02. 2013 a jeho postupom porušené boli.

Základné právo sťažovateľa Ing. P. L... na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 4 M Cdo 8/2012 zo dňa 26. 02. 2013 a jeho postupom porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k 4 M Cdo 8/2012 zo dňa 26. 02. 2013 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania v sume 331,12 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľov do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali

za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

V danom prípade sťažovatelia namietajú samotné prerokovanie mimoriadneho dovolania najvyšším súdom poukazujúc na nevyužitie inštitútu dovolania žalovanými a následky spôsobené dodatočným zrušením právoplatného rozhodnutia, ďalej nesúhlasia s procesným postupom najvyššieho súdu, ktorým mala byť sťažovateľovi v 2. rade odňatá možnosť konať pred súdom tým, že mu nebolo doručené mimoriadne dovolanie na vyjadrenie pred rozhodnutím najvyššieho súdu, a napokon nesúhlasia ani s výkladom a aplikáciou právnych predpisov použitých vo veci, najmä s právnym záverom o neexistencii naliehavého právneho záujmu určovacej žaloby, ktorá bola predmetom súdneho konania.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení potom, ako opísal obsah rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu vydaných vo veci, ďalej obsah mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, vyjadrenie sťažovateľky v 1. rade k nemu a konštatovanie, že sťažovateľ v 2. rade a žalovaní v 2. a 3. rade sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadrili uzavrel, že mimoriadne dovolanie bolo podané dôvodne, čo odôvodnil týmito právnymi úvahami:

«V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p., môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi (§ 242 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.). Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods.

1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť podľa § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., t. j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesné nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným. Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť mimoriadneho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Mimoriadny dovolateľ ako dovolací dôvod uvádza, že konanie na súdoch nižších stupňov je postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.), keď všeobecný súd konal a postupoval pri riešení otázky podľa procesných noriem, ktorých aplikácia prislúcha výhradne exekučnému súdu a podľa Exekučného poriadku a rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.), keď súd nesprávne posúdil existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení...

Určovací návrh (§ 80 písm. c/ O. s. p.) má predovšetkým preventívny charakter - jej účelom je spravidla poskytnúť ochranu právam navrhovateľa skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva [určovací návrh preto vo všeobecnosti nie je opodstatnený tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste návrh na splnenie povinnosti (§ 80 písm. b/ O. s. p.)]. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takéhoto návrhu, musí byť naliehavý v tom zmysle, že navrhovateľ v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom

sporu a predíde sa návrhu na plnenie). Pre navrhovateľa to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosť, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritóme vyhovieť. Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná určitými aspektmi: odporcom je popieraná existencia (neexistencia) práva, či právneho pomeru u navrhovateľa, teda je tu stav, že právo resp. právny vzťah medzi účastníkmi konania je sporný (existencia aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi účastníkmi); jestvuje ohrozenie práva či právneho vzťahu, resp. stav neistoty právneho postavenia navrhovateľa, ktorý nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom; jestvuje potreba odstránenia tejto neistoty, resp. ohrozenia práva alebo právneho vzťahu. Nejde tu o samotný určovací návrh, ale o to, čoho (akého určenia) sa navrhovateľ domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa navrhovateľ v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa návrhom s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti navrhovateľovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu navrhovateľa predpokladá teda posúdenie, či podaný určovací návrh je procesné prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snád' spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Naliehavý právny záujem navrhovateľa na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním návrhu a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak navrhovateľ neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie návrhu. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že ten-ktorý určovací návrh nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne návrh bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Návrh na určenie práva bol aj v minulosti svojou povahou návrhom preventívnym, u ktorého sa viac než u návrhov (žalôb) na plnenie dbalo, aby nedošlo k jeho zneužitiu a prísne sa selektovala jeho prípustnosť. Mnohé minulé právne vety zo súdnych rozhodnutí možno považovať aj pri súčasnej úprave za akceptovateľné, čomu svedčí predovšetkým to, že 1/ k tomu, či je právny záujem na určení, sa prihliada z úradnej povinnosti, 2/ podľa ustanovenia o určovacej žalobe nie je prípustná žaloba o určenie, že niekomu kedysi prislúchalo vlastnícke právo, 3/ na nedostatok predpokladu určovacej žaloby musí súd prihliadať v ktoromkoľvek štádiu

konania. Otázky týkajúce sa posúdenia naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy, právneho úkonu a pod., sú teda doterajšou judikatúrou dostatočne riešené a judikatúra je v tomto smere ustálená, pričom dovolací súd nemá dôvod ani v prejednávanej veci sa od nej odkloniť (por. napr. aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 110/2009, 3 Cdo 204/2005, 4 M Cdo 24/2008, 5 Cdo 191/2008, 6 Cdo 192/2010).

Súdna prax za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p. považuje aj návrh na určení neplatnosti zmluvy, hoci sa ním priamo neurčuje existencia či neexistencia práva, resp. právneho vzťahu. Zároveň rešpektuje názor, že ak vyslovením neplatnosti sa má riešiť len predbežná otázka vo vzťahu k otázke, či tu právo je alebo nie je, nie je na takejto žalobe daný naliehavý právny záujem (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 98/2004). Ten je v takomto prípade daný na samotnom určení práva. Určenie neplatnosti zmluvy nemusí znamenať, že účastník je nositeľom práva, ktoré mu malo v dôsledku zmluvy zaniknúť, alebo že nie je nositeľom práva, ktoré mal zmluvou nadobudnúť, pretože právo mu mohlo zaniknúť na základe inej právnej skutočnosti, prípadne ho mohol nadobudnúť iným spôsobom. Ak súd rozhodne o tom, že zmluva je neplatná, týmto deklaratórnym súdnym rozhodnutím sa teda spravidla neriešia všetky otázky sporu, predovšetkým s konečnou platnosťou otázka, komu právo patrí.

Výklad podávaný súdnou praxou je jednotný v závere, že naliehavý právny záujem o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, je daný tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Určovací žaloba podľa § 80 písm. c/ O. s. p. je preventívneho charakteru a má miesto jednak tam, kde jej pomocou možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu a k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, jednak v prípadoch, v ktorých určovací žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu, tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov. Tieto funkcie určovacej žaloby korešpondujú práve s podmienkou naliehavého právneho záujmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať, že ich určovací žaloba bude plniť, nebude ani naliehavý právny záujem na takomto určení. Pritom príslušné závery sa viažu nielen k žalobe na určenia ako takej, ale tiež k tomu, akého konkrétneho určenia sa žalobcovia domáhajú.

Doterajšia súdna judikatúra dopadá aj na preskúmanú vec...

Dovolací súd sa nestotožňuje správnym názorom odvolacieho súdu, že predmetná určovacia žaloba má preventívny charakter a požadované určenie je v posudzovanej veci spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty žalobcov alebo odstrániť ohrozenie ich konkrétneho tvrdeného práva, najmä keď oba sudy nižších stupňov pominuli aj tak závažnú skutočnosť, že postavenie žalobkyne 1/ a postavenie žalobcu 2/ v prejednávanej veci nie je totožné vo vzťahu k premetu veci a preto je potrebné ich posudzovať samostatne.

Pre účel posúdenia prejednávanej veci treba uzavrieť, že právne pomery žalobkyne 1/, voči ktorej žalovaní žalobu o splnenie povinnosti v zmysle § 80 písm. b/ O. s. p. k dispozícii nemajú (pretože netvrdia, že je dlžníčkou, teda povinnou v určitom obligačnom vzťahu a teda, že má z neho povinnosť plniť), prebiehajúcou exekúciou (vedenou na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 11 Er 2576/2005) dotknuté - v zmysle ohrozenia alebo zneistenia práva alebo právneho vzťahu, ktorého má byť účastníčkou - neboli. Žalobkyňa i/je totiž len účastníčkou exekučného konania, ktoré postavenie jej vyplýva z ustanovenia § 37 ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého, ak sú exekúciou postihnuté veci v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, účastníkom konania, ak ide o tieto veci, je aj manžel povinného, ak do začatia exekučného konania nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva dohodou alebo súdnym rozhodnutím. Pretože právoplatný rozsudok o kladnej alebo zápornej určovacej žalobe netvorí vo vzťahu medzi týmito účastníkmi prekážku právoplatne rozhodnutej veci k žalobe na plnenie založenej na tom istom základe (§ 159 ods. 3 O. s. p.), nemožno dospieť ani k záveru, že rozhodnutie o požadovanom určení je spôsobilé vytvoriť pevný základ pre právne vzťahy medzi žalovanou 1/ a žalovanými.

Pri posúdení existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. u žalobcu 2/ bolo v prejednávanej veci potrebné brať do úvahy existenciu rozhodcovského nálezu (zmieru), na ktorý je už vedené exekučné konanie na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 11 Er 2576/2005, t. j. do úvahy bolo potrebné brať rozhodnutie, ktorým žalobcovi 21 bola už uložená povinnosť na plnenie (por. § 80 písm. b/ O. s. p.), t. j. bola ním deklarovaná jeho povinnosť vo sfére hmotného práva, v rámci ktorého musela byť riešená aj otázka platnosti či neplatnosti dohody z 12. apríla 2002, ako základnej predbežnej otázky. Určovacia žaloba teda nie je v preskúmanom prípade zárukou odvrátenia sporu medzi žalobcom 2/ a žalovanými a nemá preventívny

charakter, ako to výslovne tvrdí odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia. Žalobca 2/ sa následne mohol žalobou na súde domáhať zrušenia rozhodcovského nálezu z dôvodov uvedených v ustanovení § 25 ods. 1 zákona č. 218/1996 Z. z., v ktorom konaní je súd oprávnený skúmať namietanú neplatnosť uzavretého zmieru a s tým aj súvisiacu otázku platnosti dohody z 12. apríla 2002. V tomto ustanovení sa premieta princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ („práva patria bdelym“ alebo „zákony sú písané pre bdelych“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“). Nevyužitie postupu podľa uvedeného ustanovenia znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovský nálež žalobou podľa § 80 písm. c/ O. s. p., keď právoplatným rozhodnutím o povinnosti plniť je vyriešená aj prejudiciálna otázka existencie či neexistencie práva či právneho vzťahu, z ktorého povinnosť plniť vzišla, pričom k zodpovedajúcej náprave bolo možné v prejednávanej veci dospieť inak, než predmetnou určovacou žalobou, ktorú možnosť však žalobca 2/ nevyužil.

Mimoriadne dovolanie ďalej ako dovolací dôvod uvádza, že konanie súdov nižších stupňov je postihnuté tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.), spočívajúcou v nerešpektovaní ustanovenia § 251 ods. 4 O. s. p.».

Nadväzne na uvedené najvyšší súd uviedol znenie § 251 ods. 1 a 4 OSP, § 21 ods. 4, § 30 a § 31 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 218/1996 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) a § 41 ods. 2, § 44 ods. 2, § 50 ods. 1, § 57 ods. 1 a § 58 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) a právne uzavrel, že „doručený rozhodcovský nálež, ktorý už nemožno preskúmať, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu a po uplynutí lehoty na plnenie je vykonateľným rozhodnutím.

Keďže právoplatný rozhodcovský nálež je exekučným titulom a má rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu, je exekučný súd povinný s ním nakladať rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. V opačnom prípade by porušil zásadu rovnocennosti a neprípustné by uplatnil rozdielny procesný postup v prípade, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného všeobecným súdom, a iný prístup, ak

oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného v rozhodcovskom konaní.

Rozhodnutie, ktoré nie je exekučným titulom, nie je spôsobilé byť podkladom pre nútený výkon rozhodnutia (exekúciu). Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul. Exekučný súd je už v štádiu tohto posudzovania povinný ex offo skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané organom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov vykonateľné tak po stránke formálnej (z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie, v ktorom bolo vydané), ako aj materiálnej (z aspektu obsahových náležitostí rozhodnutia - jednak určitosti, zrozumiteľnosti, a presnosti označenia subjektov práv a povinností, jednak vyjadrenia uloženej povinnosti, ktorá sa má nútene vykonať). V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom; nemôže naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu (porovnaj tiež R 47/2012). Treba mať ale na zreteli, že ak oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok, je exekučný súd - tak v prípade rozsudku všeobecného súdu, ako aj v prípade rozsudku rozhodcovského súdu - povinný skúmať, či ide o rozsudok vykonateľný (§ 39 ods. 2 a § 41 Exekučného poriadku).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že námietka generálneho prokurátora týkajúca sa neprípustnosti posudzovania splnenia náležitostí exekučného titulu všeobecným súdom v konaní podľa § 80 písm. c/ O. s. p. tak bola plne opodstatnená, pretože takéto oprávnenie prináleží výlučne exekučnému súdu v exekučnom konaní, ktorému táto povinnosť vyplýva priamo zo zákona, kedy exekučný súd má v takom konaní k dispozícii rozhodujúce skutkové podklady, z ktorých je schopný získať potrebné informácie o skutkovom a právnom stave veci.

Z uvedeného vyplýva, že v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky bol opodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/, c/ O. s. p., že rozhodnutia súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom

právnom posúdení vecí a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne právne rozhodnutie vo veci.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil podľa § 243i ods. 2 O. s. p. a § 243b ods. 1 O. s. p. a keďže dôvody, pre ktoré bolo zrušené rozhodnutie odvolacieho súdu, sú dané aj vo vzťahu k rozsudku súdu prvého stupňa, zrušil v rovnakej časti aj jeho rozhodnutie a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O. s. p. a § 243b ods. 3 O. s. p.).“

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že z hľadiska dodržania základných ústavno-procesných princípov spravodlivého súdneho konania toto uznesenie nemožno považovať za arbitrárne.

Predovšetkým je potrebné konštatovať, že najvyšší súd nepochybil pri posúdení otázky prípustnosti mimoriadneho dovolania a ani nevybočil z kritérií definovaných v uznesení ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 57/99, ktorých obsahom je okrem iného aj požiadavka využitia všetkých zákonom dovolených a efektívnych prostriedkov ochrany, ktoré právny poriadok pripúšťa. Pokiaľ teda sťažovatelia namietajú, že podnecovateľ mimoriadneho dovolania mohol ešte predtým, ako generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie, vo veci podať dovolanie, ústavný súd pripomína, že dovolanie podané podnecovateľom mimoriadneho dovolania bolo prípustné len z dôvodov vymenovaných v § 237 OSP [§ 241 ods. 2 písm. a) OSP], pričom prípustnosť jeho dovolania nebolo možné vyvodiť z § 238 OSP, keďže rozsudkom odvolacieho súdu nebol ani zmenený rozsudok okresného súdu (§ 238 ods. 1 OSP) ani sa ním krajský súd neodchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 OSP), ani odvolací súd vo výroku potvrdzujúceho rozsudku nevyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 OSP).

Najvyšší súd však v preskúmvanej veci skonštatoval, že vady konania uvedené v § 237 OSP (ktoré dovolací súd skúma obligatórne) v konaní o mimoriadnom dovolaní najavo nevyšli a v mimoriadnom dovolaní ani namietané neboli. Dôvody zrušenia napadnutých častí uznesení okresného súdu a krajského súdu teda nespočívajú v naplnení

niektorej z procesných väd zmätočnosti, ako sú tieto zedefinované § 237 OSP, ale v postihnutí konania okresného súdu a krajského súdu inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 243f ods. 1 písm. b) OSP] a nesprávne právne posúdenie veci [§ 243f ods. 1 písm. c) OSP]. Z uvedeného vyplýva, že podnecovateľ mimoriadneho dovolania by sám podaním dovolania nemohol dosiahnuť zrušenie právoplatného rozsudku krajského súdu, a teda tento právny prostriedok nápravy by v jeho prípade nebol efektívny. Ústavný súd preto zastáva názor, že záver najvyššieho súdu o prípustnosti mimoriadneho dovolania v danej veci nie je arbitrárny, vychádza z ústavne konformného výkladu ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktorých nesúlad s ústavou (vrátane čl. 46 ods. 1 ústavy) nebol zistený ani v konaní ústavného súdu vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 57/99. Preto postupom najvyššieho súdu, ktorým došlo k zrušeniu právoplatného rozsudku odvolacieho súdu, nemohlo dôjsť k porušeniu základného práv na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy.

Aj keď sťažovatelia vo svojej argumentácii spájajú nedoručenie mimoriadneho dovolania sťažovateľovi v 2. rade s porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a porušením základného práva na rovnosť účastníkov konania (k tomu bližšie pozri časť 2.2 odôvodnenia), vzhľadom na namietané porušenie zásady kontradiktórnosti, ktorá je súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 402/08, III. ÚS 296/2011, II. ÚS 432/2011), ústavný súd preskúmal postup najvyššieho súdu aj z aspektu tejto námietky. Zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo/8/2012 zistil, že najvyšší súd prostredníctvom pošty zasielal rovnopis mimoriadneho dovolania všetkým účastníkom konania spolu s výzvou z 26. apríla 2012 na vyjadrenie k nemu v lehote 10 dní v prípade, ak by to účastník konania považoval za potrebné. Takáto zásielka bola doručovaná do vlastných rúk aj sťažovateľovi v 2. rade, ktorému bola podľa vyznačených údajov na doručení neúspešne doručovaná 10. mája 2012 aj s upovedomením o opakovanom doručení, ktoré bolo vykonané 11. mája 2012. Keďže ani opakované doručenie zásielky nebolo úspešné, zásielka bola 11. mája 2012 uložená na dodacej pošte a po jej nevyzdvihnutí v úložnej lehote bola 1. júna 2012 vrátená najvyššiemu súdu. Následne bolo 18. júna 2012 najvyššiemu súdu doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľa v 2. rade zo 14. júna 2012, ktorý okrem preukázania svojho

splnomocnenia požiadal najvyšší súd o opätovné zaslanie výzvy spolu s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora z dôvodu, že sťažovateľ v 2. rade mal byť odcestovaný v zahraničí.

Ústavný súd vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa v 2. rade konštatuje, že sťažovateľ v 2. rade počas celého konania pred najvyšším súdom vierohodným spôsobom nepreukázal, že v čase doručovania rovnopisu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora sa v mieste doručenia nezdržoval, čo by mohlo viesť k nesplneniu podmienok ustanovených § 47 ods. 2 OSP o doručení písomnosti náhradným spôsobom. Keďže o tejto právnej skutočnosti nepripojil k podaniu zo 14. júna 2012 ani neskôr (do rozhodnutia dovolacieho súdu) žiaden dôkaz, najvyšší súd mohol považovať u sťažovateľa v 2. rade povinnosť vyplývajúcu z § 243 ods.1 OSP za splnenú na základe fikcie doručenia. Navyše ústavný súd poznamenáva, že právny zástupca sťažovateľa v 2. rade zastupoval v konaní pred najvyšším súdom aj sťažovateľku v 1. rade, za ktorú sa k mimoriadnemu dovolaniu podaním z 29. mája 2012 vyjadril. Ak aj najvyšší súd žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa v 2. rade zo 14. júna 2012 nevyhovel (takúto povinnosť mu platný procesný predpis neukladá), sťažovateľ v 2. rade reálne mal možnosť byť s obsahom mimoriadneho dovolania oboznámený práve prostredníctvom právneho zástupcu, ktorého mali so sťažovateľkou v 1. rade spoločného. Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že sťažovateľ v 2. rade v skutočnosti mal možnosť využiť svoje procesné právo vyjadriť sa k mimoriadnemu dovolaniu, a tým predložiť svoje argumenty, resp. reagovať na „protiargumenty“ protistrany, čo vyplýva z podstaty zásady kontradiktórnosti konania, a preto ústavný súd uvedenú námietku sťažovateľa nepovažoval za ústavne relevantnú.

Napokon, pokiaľ ide o nesúhlas sťažovateľov s odlišným právnym posúdením otázky (ne)existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení najvyšším súdom, ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej je ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu opodstatnená len v prípade jej nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol napadnutý právny názor najvyššieho súdu nahradiť iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 303/06, IV. ÚS 303/07, III. ÚS 538/2012, III. ÚS 152/2013).

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľmi napádaný právny záver najvyššieho súdu, že na nimi požadovanom určení nebol naliehavý právny záujem, je v napadnutom uznesení obsiahlo odôvodnený nielen zrekapitulovaním obsahu ustálenej judikatúry, z ktorej pri posudzovaní tejto otázky všeobecné súdy spravidla vychádzajú, ale aj výkladom na konkrétny prípad sa vzťahujúcich podstatných okolností. Najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil, že postavenie sťažovateľov v prerokúvanej veci nie je totožné, a následne u každého zo sťažovateľov samostatne odôvodnil dôvody, pre ktoré nemožno dospieť k záveru, že požadované určenie je spôsobilé vytvoriť pevný základ pre právne vzťahy medzi sťažovateľmi a žalovanými. Ústavne akceptovateľne je v napadnutom rozsudku odôvodnený aj záver, že v exekučnom konaní svedčí oprávnenie posudzovať splnenie náležitostí exekučného titulu výlučne exekučnému súdu, ktorému táto povinnosť vyplýva priamo zo zákona. Navyše ústavný súd k uvedenému poznamenáva, že exekučný súd môže skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania, teda nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, ale aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť podľa § 57 ods. 2 Exekučného poriadku. V tejto súvislosti možno na podporu argumentácie poukázať aj na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, napr. R 56/1995, R 58/1997, R 70/1998 a R 72/1998 publikovaných v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (III. ÚS 242/2011, II. ÚS 473/2011, I. ÚS 409/2012 a iné).

Uznesenie najvyššieho súdu nevykazuje znaky zjavných omylov v podstatných skutkových okolnostiach ani v právnom závere o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, z ktorých najvyšší súd pri rozhodovaní vychádzal. Ústavný súd ani nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by napadnuté uznesenie bolo možné považovať za popierajúce zmysel práva na súdnu ochranu, pretože najvyšší súd právne závery, ku ktorým dospel, zrozumiteľne vysvetlil. Uvedené platí aj v prípade, keď sa

vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľov uberala iným smerom ako právny názor najvyššieho súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovatelia nesúhlasia, ale rozhodnutie dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

Vzhľadom na celkovú absenciu priamej súvislosti medzi základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy na jednej strane a namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu na strane druhej ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno hodnotiť ako nezlučiteľné s obsahom označeného základného práva a preto v tejto časti sťažnosť odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy

Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv ústavný súd predovšetkým konštatuje, že právny zástupca sťažovateľov (A.) bol na základe k sťažnosti priložených splnomocnení z 10. júna 2013 splnomocnený len „na podanie sťažnosti proti porušeniu práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, podanú v zmysle čl. 127 Ústavy SR a na zastupovanie v konaní o tejto sťažnosti pred Ústavným súdom SR proti porušovateľovi Najvyšší súd SR, Župné námestie 13, Bratislava“, nie však na podanie sťažnosti pre porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Z uvedeného teda vyplýva, že petit sťažnosti obsahujúci návrh na vyslovenie porušenia základného práva zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podanej za sťažovateľov ich právnym zástupcom prekračuje oprávnenie udelené sťažovateľmi 10. júna 2013.

Ústavný súd však v súvislosti so skúmaním podmienok prijateľnosti sťažnosti nevyzýval sťažovateľov na odstránenie uvedeného nedostatku ich splnomocnenia vychádzajúc zo stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej sa porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru posudzuje s prípadným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy v zásade spoločne, keďže medzi nimi niet podstatných odlišností a možno ich považovať za porovnateľné (napr. IV. ÚS 195/07, III. ÚS 12/2013). Vzhľadom na to, že ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preskúmal z hľadiska namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, zastáva názor, že ani v prípade odstránenia nedostatku splnomocnenia právneho zástupcu namietat' porušenie práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru by nebolo možné na základe predloženej argumentácie dospieť k záveru o porušení uvedeného práva vyplývajúceho z dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľmi citovanej judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorá sa má týkať prípadov porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu zrušenia už právoplatných súdnych rozhodnutí v mimoriadnych prieskumných konaniach, dáva ako odpoveď na tento argument do pozornosti závery vyplývajúce z rozhodnutia ESLP č. 42600/05 z 25. júna 2009 vo veci *OOO Link Oil SPB proti Rusku*, z ktorých vyplýva, že mimoriadne opravné prostriedky proti právoplatným rozhodnutiam, ktoré sú dané k dispozícii procesným stranám v presne definovaných prípadoch a ktorých využitie je striktne časovo obmedzené, v zásade nie je v rozpore s princípom právnej istoty, a teda ani s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Obdobne ústavný súd nevyzýval ani na odstránenie nedostatku plnej moci, pokiaľ ide o návrh na vyslovenie porušenia základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, vo vzťahu ku ktorému ústavný súd stabilne zastáva názor, že ho treba vykladať vo väzbe na čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 64/2011). Práve z uvedeného dôvodu bola ústavným súdom pri skúmaní namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy preskúmaná aj otázka prípadného porušenia princípu kontradiktórnosti konania (bližšie pozri časť 2.1), ktorej podstatou je zabezpečenie reálnej rovnosti účastníkov v súdnom konaní vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a povinností. Keďže však ústavný súd dospel k záveru o absencii akejkoľvek príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu zaručeným čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, podľa

názoru ústavného súdu v danej veci neexistuje ani žiadna možnosť porušenia základného práva zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy.

Za daných okolností ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru o jej zjavnej neopodstatnenosti, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2013